

Major pěch. Josef V a n d í k:

Bitevní letectvo na současných bojištích a obrana proti němu.

I.

Na současných bojištích ve Španělsku a v Číně má velkou a často rozhodující úlohu letectvo jako zbraň bitevní. Je zasazováno v masách v malých výškách (20—50 m) v těsné spolupráci s pozemními zbraněmi ve všech údobích a druzích boje. Působí jak proti živým, nekrytým cílům,

tak i proti pancéřovým jednotkám, a to střelbou z kulometů malé i velké ráže a vrháním pum různé velikosti.

Ve Španělsku není snad důležitějšího boje, při němž by nepůsobilo spolu bitevní letectvo. A je to právě ono, které dává bitvě rychlý spád a které ji též zpravidla rozhoduje.

Nemůže-li letectvo při stejné poměrně hodnotě pozemních sil obou stran z jakýchkoli důvodů zasáhnout, boje zpravidla ustrnou. Oživení a rozhodnutí přináší vždy zásah bitevního letectva.

Účinky bitevního letectva jsou jednak materiální, jednak, a to ponejvíce, morální. Při překvapení vojsk v hustých tvarech (pochodové proudy, zálohy, nahromadění ve východišti a p.) jsou však i materiální účinky dosti velké. Na bojišti však, kde pozemní vojska jsou rozptýlena, jsou materiální účinky nepatrné. Je to přirozené, bereme-li v úvahu velké úhlové rychlosti letounů, při nichž lze jen velmi těžko cíl zjistit a tím méně naň zamířit. Zásah z kulometu nebo pumou je více méně náhodný.

Podle posudků očitých svědků záležely úspěchy bitevního letectva ve Španělsku převážně v morálních účincích.

Je příznačné, že španělský voják zachoval klid a rozvahu, řít-li se naň nepřátelský tank, uslyšel-li však rachot motorů a střelbu z kulometů nad hlavou, byl klid ten tam a morálka rapidně klesala. Při několikrát opakovaných útocích, zvláště bylo-li vojsko v současných palbách pozemních zbraní, nastávala úplná demoralisace, která vyvrcholila obyčejně panikou.

Tento zjev si vysvětlíme, uvažujeme-li o hodnotě obrany proti těmto dvěma zbraním a o důvodech psychologických vyplývajících z hodnoty obrany.

OPŮV. u obou soupeřů ve Španělsku je poměrně dobře připravena a organisována a vybavena dostatečným počtem hodnotných zbraní. Technicky je snadno řešitelná. Podle názorů některých odborníků předstihla již OPŮV. vývoj a možnosti obrněných zbraní. Důsledkem vědomí, že vojsko má dostatek dobrých zbraní, kterými se proti tankům ubrání, je i dobrá morálka vojska. Sláva prvních tanků z války, kdy byly postrachem pozemních vojsk, patří minulosti.

Na jejich místo nastoupilo bitevní letectvo, které jako nová zbraň překvapilo. Obrana proti němu není zatím uspokojivě vyřešena a zůstává daleko pozadu za vývojem bitevního letectva, které nyní, hlavně co se týká účinků morálních — má obdobnou úlohu, jakou měly za války tanky, dokud se proti nim nenašla obrana.

A tu je možno tvrdit, že hlavně nedostatečně připravená a organisovaná OPL. umožňuje tak velké úspěchy bitevního letectva na španělském bojišti.

II.

Ze zkušeností ve Španělsku nelze činit pro budoucí války definitivní závěry. Jisté však je, že s letectvem jako se zbraní bitevní musíme v budoucích válkách trvale počítat. Proto i obranu proti němu musíme důkladně připravit po všech stránkách již v míru.

Možno říci, že v naší armádě bylo v tomto oboru — alespoň co se týká technické stránky — již mnoho vykonáno. Obrana proti letounům útočícím v malých výškách je stále studována a u pěchoty předpisy již zavedena.

DPL. a částečně i kulometry velké ráže můžeme a priori z účasti při obraně pěchoty proti bitevnímu letectvu vyloučit. Budou mít jednak jiné, důležitější poslání, jednak z technických důvodů nejsou schopny střelbu PL. na letouny v přízemních výškách uspokojivě řešit.

Budoucnost v pozemní obraně proti bitevnímu letectvu mají zbraně malé ráže, velmi pohyblivé a lehce ovladatelné s velkou palebnou pohotovostí.

Puška pro svou okamžitou pohotovost k palbě, snadnou ovladatelnost a tím i velkou úhlovou pohyblivost je zbraní nejzpůsobilejší. Účinnost palby PL. z pušek na malé výšky a dálky (do 400 m) je mnohem větší než u KPL., což bylo prokázáno mnoha praktickými střelbami. Střelba však musí být dobře organisována a řízena a prováděna jen hromadně (to bude jistou nevýhodou na bojišti u prvních sledů). Výhodou je, že puškami je vyzbrojeno téměř všechno mužstvo všech zbraní, takže se každá jednotka může proti bitevnímu letectvu bránit. Další velkou výhodou je, že střelba PL. z pušek může být prováděna ve všech polohách těla, tedy i v poloze leže, kterážto okolnost je velmi důležitá na bojišti, je-li vojsko v současných palbách pozemních i vzdušných zbraní.

Ne poslední úlohu mají též důvody psychologické. Morální hodnota vojína se jistě zvýší, ví-li, že má zbraň, s níž se může proti letounu naň útočícímu účinně bránit.

Účinnost palby PL. z pušek je možno zvýšit automatickými puškami, které mají skoro dvojnásobnou kadenci nežli opakovačky. Automatické pušky se zvláště dobře uplatní u speciálních zbraní, kde je nedostatek mužstva k utvoření dostatečně silných palebných jednotek PL. puškami. Palebné jednotky PL. s automatickými puškami si vyžadají jen asi polovinu mužstva.

Na druhém místě co do hodnoty palby PL. proti bitevnímu letectvu je lehký kulomet. Má poměrně dost velkou palebnou pohotovost a úhlovou pohyblivost. Má však velkou nevýhodu záležející v tom, že obsluha musí střelbu PL. provádět v poloze stoje, takže skýtá cíl velmi zranitelný.

Teprve na třetím místě co do hodnoty palby PL. je těžký kulomet. Má mnohem menší palebnou pohotovost nežli kulomet lehký a menší úhlovou pohyblivost. Nutnost střilet z polohy stoje je stejnou nevýhodou jako u lehkého kulometu.

III.

Jak již bylo řečeno, projevíly se účinky bitevního letectva ve Španělsku ponejvíce v demoralisaci vojsk, při čemž materiální účinky byly poměrně nepatrné. Kolik k této demoralisaci přispěla špatně organisovaná OPL. a kolik vlastní morální hodnota vojsk, je velmi nesnadné posoudit. Lze však předpokládat, že jak vojska povstalecká, tak i republikánská — nehledě na vojska cizí — bojují za určitou ideu a že jejich morální hodnota je velmi dobrá. Nelze se však divit, že i morálně velmi hodnotné vojsko v tomto směru zklame, má-li stále pocit bezmocnosti proti opakovaným a při tom beztestným útokům nepřátelského bitevního letectva. I morální odolnost má své meze.

Proto i v naší armádě přes to, že jsme si vědomi vysoké morální hodnoty našeho vojska, musíme připravovat obranu proti bitevnímu letectvu již v míru nejen po stránce technické, ale též se zřetelem na stránku morální.

Bude to jednak výcvik vojsk, jednak výcvik a výběr obsluhy zbraní PL.

Při cvičeních, a to v každé situaci a v každém údobí boje, by měly být zařaděny náhlé a neočekávané nálety bitevního letectva v masách, a to se střelbou cvičným střelivem a s naznačením shazování pum, aby se cvičení přiblížilo co nejvíce skutečnosti.

Tato cvičení mají ten účel, aby si vojska zvykala přítomnosti letounů, rachotu motorů, střelbě a výbuchům pum a utužovala se tak morálně.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat výběru obsluhy zbraní PL. Zařadíme neohrožené, morálně silné vojiny, kteří dovedou zachovávat chladnokrevnost, i když na ně útočí letoun střemhlav.

Ona cvičení poskytnou velitelům palebných jednotek PL. příležitost k uplatnění jejich psychologických schopností, aby z chování obsluhy za útoku dovedli rozpoznat a vybrat ty nejschopnější.

IV.

Zvlášť a úplně odděleně je nutno studovat a připravovat obranu proti bitevnímu letectvu na bojišti, kde vojska mohou být v současných palbách pozemních i vzdušných zbraní.

V obraně bude poměrně snadné OPL. organisovat, neboť ji lze zapustit do země a vytvořit několik palebných přehrad kombinovaných z pušek a kulometů na jednotlivých obranných postaveních (pásmech).

OPL. vojsk za útoku (ústupu) bude problém obtížnější, neboť proti nízkému létajícímu letounům bude možno s úspěchem použít jen puškových palebných jednotek PL., které mohou provádět palby v poloze leže. Kulometných palebných jednotek, které skýtají velký cíl, nebude možno použít, i kdyby morální hodnota vojska byla sebe lepší, neboť by padly na pospas nepřátelských pozemních zbraní.

Má-li však OPL. být dostatečně účinná, bude třeba vytvořit husté palebné přehrady, kterými by nepřátelské bitevní letectvo musilo za útok prolétávat. K tomu nepostačí jen pušky. Přehrady musí být vytvořeny též kulomety.

Proto nezbude nic jiného, než chránit obsluhu kulometných jednotek PL. proti střelám pozemních i vzdušných zbraní, při čemž musí mít možnost ovládat vzdušný prostor. Tím dáme jednotkám PL. materiální a hlavně morální podporu, t. j. vědomí bezpečnosti proti účinkům bitevního letectva, a když je to v dosahu pozemních zbraní, i proti nim. Takto chráněná obsluha nabude klidu a účinky střelby PL. budou podstatně lepší.

V principu to bude obrněné terénní auto (event. pásové vozidlo), které by pěchotu v bitvě za pohybu doprovázelo. Lehké kulomety (dvojkulomety) by byly ve věži lafetovány tak, aby mohly provádět střelbu PL. i na pozemní cíle. To je ostatně věcí techniků.

Je otázka, kde a v jakém množství „pancéřovou OPL.“ organisovat.

Ideální by bylo, kdyby „pancéřová OPL.“ byla organizačně u všech jednotek pěchoty, ÚV., jezdeckta a dělostřelectva. To však nebude lze pro velkou potřebu vozidel prakticky uskutečnit. Bylo by však možné organisovat zvláštní oddíly „pancéřové OPL.“ v rámci vyšších jednotek, které by je přidělovaly podřízeným jednotkám k akcím, při nichž by se očeká-

val zásah nepřátelského bitevního letectva. To je však organizační otázka, která může být řešena dodatečně později.

Hlavním úkolem je prostudovat „pancéřovou OPL.“ důkladně již předem, aby byla připravena, kdyby se její potřeba ve válce ukázala nutnou. Ušetříme tím ve válce mnoho drahocenného času a zabráníme těžko nahraditelným ztrátám materiálním i morálním.

Pěchota u nás a v cizině.

Major pěch. Alois Moravec:

Několik poznámek o pěchotě.

Pod tímto názvem uveřejnil pplk. pěch. Lançon ve francouzské Revue militaire générale z června 1938 zajímavý článek.

Autor opakuje v úvodu stále platnou pravdu, že pěchota je jediná zbraň, která je s to dobýt terénu a udržet jej; proto platí rovnice: vítězství = pěchota, která postupuje, porážka = pěchota, která ustupuje. Protože pěchota zůstane vždy základem prvkem boje, musí mít maximální hodnotu. Dosáhne jí organizací a taktickým vedením, které odpovídají potřebám a možnostem boje dneška.

Duch.

Pěchota musí mít takového ducha, který se nedá porušit žádnými strastmi. Držet obranné postavení i za neprudší palby a při tom mířit a střílet, ačkoliv je ohrožováno plyny a nepřítel je obklíčuje, jít vpřed v terénu postřelovaném kulomety, i když mnozí kamarádi padli, to vše je osudem pěšáka, je hrdinstvím.

Pěšák bude bojovat s nadšením jen tehdy, bude-li přesvědčen o tom, že jeho úkol je v boji nejdůležitějším a podle toho ostatními oceňován. Pěšák nesmí nikdy pocíťovat, že je bojovníkem nižší kategorie. Skoro v každé posádce se však pěšáků používá k výkonu všech, i těch nejhorších prací, ačkoli se jim ostatní zbraně vyhýbají, poukazující na svou specialisaci a nazývající se technickými jednotkami. Tak se ničí duch pěchoty.

Každý velitel musí pozdvihovat ducha pěchoty. Velitelé pěchoty nesmějí váhat vyžadovat vždy ono přední postavení pro pěšáky, které mají v boji. Musí vštěpovat všem podřízeným hrdost, aby se každý cítil pyšným, že je pěšákem.

Techniky, kterou se ostatní zbraně vychloubají, má pěchota ještě více, neboť nejenže má svou velmi složitou výzbroj, ale kromě toho má svou zvláštní techniku, kterou nelze nikde vyčíst, ale pro kterou je potřebí udatného srdce a chladného rozumu. Je to nejtěžší technika a toho si musí býti pěšák vědom.

Pěšák musí přijít do boje v dobrém tělesném stavu, s dobrým materiálem a v plném počtu. O tělesném stavu není třeba se zvlášť šířit, protože se pěšákovi nadřizují oň starají.

Co však mohou tito velitelé učinit pro zlepšení výzbroje a výstroje svých pěšáků?

Výstroj je skoro týž jako za doby Velké armády. V době automobilismu není přípustné tlačit pěšáka břemenem zatíženého a málo pohyblivého až do prvního sledu, kde sebe menší pohyb rozhoduje často o životě. Je nepochopitelné pro autora, že se přes zkušenosti z války 1914—18 nestalo téměř nic, aby bylo pěšákovi ulehčeno.

Pěšák může jít do boje jen se svou zbraní, střelivem, polním nářadím, polní lahví a záložní dávkou. Ostatní, co za každých okolností nepotřebuje, bude lépe